

204/1

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1916-IK ÉVI SZEPT. HÓ 14-IK NAPJÁN SAJÓSZENTPÉTEREN
TARTOTT TAVASZI ÜLÉSÉNEK

77

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

St. II. 1746.

SZUHAY BENEDEK

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYÉ

1916-IK ÉVI SZEPT. HÓ 14-IK NAPJÁN SAJÓSZENTPÉTEREN
TARTOTT TAVASZI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

SZUHAY BENEDEK

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

Dt. II. 1746.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1916. ÉVI SZEPTEMBER 14-IK
NAPJÁN SAJÓSZENTPÉTEREN TARTOTT ŐSZI GYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Vadászy Pál
esperes

Ragályi Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Botos József
Elek József
Barna Gyula
Kazay Géza
papi tanácsbírák.

Zsóry György
ifj. Szathmáry Király Pál
Dr. Orbán Barna
világi tanácsbírák.

Szuhay Benedek, egyházmegyei papi főjegyző.
Dr. Nagy Barna, világi főjegyző és ügyész.
Szentmártoni Dániel, papi aljegyző.
Benőcs Zsigmond, világi aljegyző.
Svingor József, egyházmegyei dékán.

Bálint János, Bárdos István, Bartha Gyula, Batta József Beregszászy Ferencz, Csapó János, Csiky József, Dakó Lajos, Demeter Bertalan, Doktor Gyula, Hubay Mihály, Kerekes János, Lenkey Gyula, Lőkös Sándor, Molnár József, Nagy Barna, Tussay János, É. Tóth József, Varga Imre lelkészek. Ivanics Bertalan h. lelkész, Cseh József, Kőrösi István s. lelkészek.

A tanító testület részéről; Gőz Ferencz, Szügyi László.

Ezeken kívül: Hídvégi Benő kir. tanfelügyelő; a gyülekezetek képviselői, tanítók, közeli és távoli vendégek szép számban.

1. A sajszentpéteri ref. templomban tartott isteni tisztelet után átmenve a városháza nagy tanácstermébe, itt esperesünk

következő magas szárnyalásu imádsággal emelte lelkünket Istenhez :

Felséges Isten, édes jó Atyánk! ki ott vagy legközelebb, a hol a veszély legnagyobb — szent tisztelettel borulunk le előtted ez ünnepélyes alkalommal, midőn egyházi és iskolai ügyeink oltára körül összegyülekezve megakarjuk kezdeni tanácskozásunkat. Igen! mert Te vagy az élet, az erő kiapadhatatlan forrása, ki nélkül nincs sem kezdet, sem végezet, sem haladás vagy fejlődés sem a szellem — erkölcsi, sem a természeti világban.

Hozzád jövünk hát óh erős köszálunk! hogy megköszönve velünk eddig közlött áldásaidat — kegyelmedet, erődet kérjük gyámolul mind lelkünkre, mind testünkre nézve. Óh mert erre mindenkor, — de főleg napjainkban igen nagy szükségünk van, midőn a világháboru vérzivataros tengerén oly régóta hánykodó hajónkról a megrettent tanítványok szent félelmével, de egyszersmind Te benned, és nemzeti ügyünk arany tiszta igazságában bízva kiáltunk fel hozzád: „Uram segíts, mert elveszünk!“ Igen, mert beteljesedtek rajtunk a zsoltáriró ezen szavai: „Sok ellenségeink háborgatnak szörnyen, elszánták, hogy bényeljenek hirtelen.“

Állj őrrel mellettünk világnak Ura, bölcs teremtője! Nemzetünknek hű gondviselője! Te látod legjobban folyton növekedő fájdalmunkat, mely mint sötét felhő borul a kesergő szülék, özvegyek a kenyérért siró árvák, és menekültek szívére. Tekints ezek jajszavaira, melyek oly sok szegény családi fészek levegőjét reszkettetik meg, és forrásai lesznek e felkiáltásnak „itten nincsen ki segítsen, hát kihez folyamodjam“ ! Szívünket, lelkünket a fájdalom nyilai járják át még a gondolatára is annak: mi lesz hazánkkal, szegény nemzetünkkel! mi lesz a harctéren küzdő kedveseinkkel? E kérdések közt hánykódik lelkünk mint lengő hajó a zugó habok között.

Jó Atyánk Istenünk! a közelgő ősszel minden virág, minden növény elhervad, oda lesz. Csak a mi győzelmi reményünk zöld koszoruját, a várva várt béke olajágát ne hagyd elhervadni, sőt adj tavaszt azoknak a hervadás idejében is, hogy nemzeti reményeink, vágyaink, — habár sok golgotai szenvedés között is — minél előbb eljussanak a megvalósulás szent hazai földére.

Jelen tanácskozásunkat pedig áld meg óh Uram! az igazság, a békesség a szeretet lelkével, hogy minden tetteink a Te dicsőségedre, egyházaink és iskoláink, főleg pedig szeretett hazánk javára, üdvére szolgáljanak Amen.

2. E szívet lelket fogjul ejtő szép imádság elhangzása után Ragályi Béla egyházmegyei gondnokunk következő alkalmi beszéddel nyitotta meg közgyűlésünket:

Szívélyesen üdvözlöm az egyházak ügyeinek intézésére egybegyűlt egyházmegyei tisztviselői kart: az egyházak képviselőit: a lelkész, gondnok és tanító urakat; a közgyűlés minden tagját és az érdeklődő közönséget.

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

A mindenható Isten utjai végére mehetetlenek! Az ő rendeléséből immár ötödik rendes közgyűlésünket tartjuk a világháború aggodalmai, veszedelmei közepette. Minden gondolatunk, minden érzésünk felett főképen a háború váltakozó eseményei, sikerei és sikertelenségei, s azok következményeinek fontolgatása uralkodnak.

Midőn olasz szövetségesünk még a múlt év tavaszán aljas hitszegéssel ellenségeinkhez csatlakozott, azt hittük ezzel betelt számunkra a keserűség pohara és ellenségeink szaporodásának aktáit immár véglegesen lezárhatjuk.

De ezen reménykedésünk nem vált valóra!

Az álnok taliánnak az aljas hitszegésben méltó párja akadt, sőt mintaképei ravasz kétszínűségével sokszorosan felül is múlva a velünk szintén szövetségi viszonyban állott de a háború eddigi folyása alatt a hálója szögletében alattomosan meghuzodó prédaéhes póz modjára viselkedő Oláhország, — lesve a számára alkalmasnak vélt pillanatot, a mikor a hosszas küzdelmekben erejében megfogyatkozottnak hitt szomszédját — a szövetségi szerződést mint értéktelen rongyot a sutba dobva — letiporhassa s annak rovására területeit, hatalmát gyarapíthassa.

Alattomosan kétszínű volt viselkedése a lefolyt két egész év alatt, de azzal az aljas móddal, melylyet monarchiáinknak a háborút megüzente, álnokságára feltette az utólérhetetlenség kétes fényeségű koronáját!

Hiszek és bizom a Mindenható Isten igazságosságában, mely nem engedheti az álnokság és aljas hitszegés diadalát, nem engedheti egy határait, területét védelmező nemzet letiportatását, sőt segítő kegyelmével lehetővé teendi számunkra, hogy példátlan vitézségű katonáink és hű szövetségeseink vállvetett önfeláldozó hősiek küzdelme a prédára éhes áruló volt szövetséges szomszédot méltó büntetésben részesíthesse!

A megpróbáltatás ideje alatt kötelességünk okos takarékoság, fáradhatatlan munkásság és önfeláldozó áldozatkészség által az államnak megadni a módot és lehetőséget arra, hogy önvédelmi harcunknak folytatásához a szükséges eszközöket előteremthesse.¶

Mint egyháznak pedig különösebben feladatunk és kötelességünk hiveink buzdítása és lelkesítése által a mindnyájunktól hön ohajtott célt — a győzedelmes békét — minden rendelkezésünkre álló eszközzel munkálni és előmozdítani.

Ily érzelmektől áthatva a szent cél érdekében leendő közreműködésre kérve a közgyűlés minden tagját, ismételve üdvözlöm a megjelenteket és magamat szíves jó indulatukba ajánlva a közgyűlet megnyitóm!

3. Olvastatott Vadnay István járási főszolgabíró urnak 3486/1916. számú végzése, mely szerint a folyó hó 14-én tartandó egyházmegyei közgyűlésre engedélyt ad.

Tudomásul vétetik.

4. Esperes felolvassa következő esperesi jelentését:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Már harmadik évébe lépünk a nagy világháborúnak, és reményünk még most is beláthatatlan távolságban van a vadállatvá fajult vérengzés megszűnésétől, a mit a kulturát képviselő nemzetek folytatnak egymás ellen. Mintha a kölcsönös pusztítás, sőt kiirtás volna az egymás ellen küzdő hatalmak magasabb fokú, sőt hivatásszerű rendeltetése; szinte humanistikus kötelességet vélnék teljesíteni, ha igazságunk teljes tudatában fölemelt fegyvereink ellen a világ míveltségnek önbizalmuktól elvakított (republikánsai, kezét fogva a bibliát csak forgató) nemzetei, de nem annak parancsolatai szerint élő szövetségesével) ugyszólván emberirtó központot teremtettek, a honnan a vérengzésig fokozódott kegyetlenkedést, annak borzalmas kiáradataival irányíthatják, — azon világámitó kijelentéssel, hogy ők a hitszegő, és orvtámadó szövetségeseikkel együtt általános humanisztikus érdekből, tehát magasabb princípiumból cselekszik.

Az emberi érzelmeknek és erkölcsi felfogásnak ily féktelen elfajulása között nem csoda, ha megfélemlve zörgetünk is az isteni kegyelem és irgalom ajtaján, hogy meddig tart még e világfelforgató háború, melynek zugó tengerén annak felszínét csak szárnyaival érintve ide-tova röpködve félénken jelentkezik a hit szárnyaira vett békegalambja, — s az így teremtett helyzetben sehol sem tudván menedéket találni a mindennapi élet elszomorító jelenetei között; fel vagyunk hívva arra, hogy az özvegyek, árvák a kenyérért és nyughelyért, kesergő menekültek jajszavait hallgassuk; szemünkben könnyekkel, kezünkben segélyekkel álljunk e sorsüldözöttek oldala mellé és teremtsünk számukra legalább ideiglenesen olyan helyzetet, melyben könnyeiket letörölhetik, éhségüket lecsillapíthatják. Nem tartozik ugyan szorosán jelentésem keretébe, de a mindnyájunk lelkét, szívéét elárasztó honfiúi bánat és fájdalom sulyaalatt megemlítem hazánk drága gyöngyének Erdélynek szomorú sorsát is, melyre orvul támadt a gonosz ellenség, ez a keblünkön melengetett második kigyó, úgy hogy annak szerencsétlen, jobb sorsra érdemes fenkölt lelkű lakói kénytelenek voltak könnyes szemekkel menekülni a csendes családi fészekből.

Ily szomorú helyzetben vágyunk most, mldön tanácskozás végett megjelentünk. Épen ennek meggondolása kényszeríthet bennünket lelkészeket,

tanítókat arra, hogy tegyünk hiven kötelességünket ne csak a szószéken az iskolában, hanem a társadalmi élet minden rétegeiben is, vagyis a gyakorlati élet iskolájában. hol nem az élet szövi, termi a paragrafusokat, hanem az alakuló körülmények erejéig lehetünk áldásai vagy átkai a népnek, a közügyeknek, melyeknek vezetése hivatalos kötelességünk. Ezek pontos és lelkiismeretes teljesítésére kérem fel most is lelkész- és tanító társaimat, hogy e rendkívüli helyzetünkben — a mikor a gyorsan forgó események korát éljük — a só meg ne izetlenüljön, a szellő széllé, a szél viharrá ne váljon egyházi életünk küzdelmes mezején.

A nemzeti, a társadalmi közélet ezen elszomorító képeinek szemlélésekor önként jut eszünkbe lelkészeinknek a nagy drágaság miatt rosszabult helyzete főleg ott, hol a termények ára a 9 és 11 filléres árakban fiztetetik. Ez a konventi határozat a hazai ref. egyházaknak igazán tengeri kigyója lett, amelylyel rontott, holott segíteni akart, úgy hogy jobb keze — lehet mondani — balkézzé változott, a mely által sok egyházban az egyenletlenség, a viszálykodás ütötte fel fejét, az egymást megértő és építő szeretet helyett a szomorú példáját láthatjuk ennek éppen a sajókápolnai egyházban is, ahol az egyházmegyei, és kerületi bíróság által a lelkészi és tanítói fizetés ügyében hozott ítéletét a presbiterium nem akarja végrehajtani, és hogy e célját elérhesse, lemondott, várván egyházmegyénknek e jelen gyűlésünkben rájuk vonatkozó intézkedését.

Érdemben rokon, — de elfajult méreteiben ezzel nem azonos a ládbesenyői egyház helyzete is, a hol a presbiteriumnak a közgyűlésre ujló határozata folytán ez utóbbi a lelkész és tanító beleegyezésével abban állapotott meg hogy a folyó évre a közgyűlés a rendes vagyoni és személyi adót beszünteti, amennyiben az egyház kiadásai más természetű bevételekből (adósegély, földbérllet) fedezhetőek lesznek. E közgyűlési határozatnak általam leendő megerősítése, illetve az ezen ügyben leendő intézkedésre jelen közgyűlésünket kérem fel, miután ennek megerősítését úgy elnöktársam, mint én nem tartjuk elvi okokból megengedhetőeknek a tárgyaláskor kifejtendő okok alapján.

Szorosabban vett egyházi életünk mezejéről mint fontos esemény emelkedik ki egy veterán tanítónknak Mészáros Bálint sajóecsegi tanítónak nyugalomba vonnlása, ki 42 évig fáradozott a tanítói pályán jelenlegi helyén. E majd félszázadig egy helyen tartott működés a népnevelés magasztos, de göröngyös pályáján minden esetre figyelmet keltő esemény és méltó elismerést érdemel, főleg ha azon időpontot tekintjük, amelyben ő megkezdette működését, a mikor a viselt teherrel arányban nem állott a szolgálat sem fizetés, sem törvényen alapuló elismerés, és méltatás szempontjából, vagyis a törvény sánczain belül nem volt annyira megélhetésök biztosítva mint most, amikor már egészen derültebb szinben tekinthet min-

den tanító a jövő felé Egyházmegyém nevében melegen üdvözlöm őt, kívánva, hogy működése jutalmául élvezze sokáig nyugalalmazásának boldogságát kis családja körében teljes örömmel és egészségben.

Nagytitst. e. m, közgyűlés! E jelentésnek alig nevezhető esperesi megnyitó nem ölel fel több anyagot, mint a mennyit a múlt gyűlésünk óta lefolyt idő termelt. Amit jeleztem is, az is mind csak felidézése a lefolyt eseményeknek hazánk és egyházmegyénk legújabb életéből, Egész évi jelentésre alapot és anyagot csak az egyházi év leforgása adhat. Ez indoklása is akar lenni formális jelentésem elmaradásának. Méltóztassanak tudomásul venni!

Mély tiszteletem őszinte kifejezése mellett azon imaszerű hő kívánságot fejezem ki. vajha derültebb helyzetben, boldogabb jövő biztató kilátásai között üdvözölhetnénk jövőre egymást annak diadalmas hangoztatásával, hogy „elmult a gyász, megszűnt a jajszó, az öröm visszaadatott.“ Adja az ég, hogy úgy legyen!!

Közgyűlésünk az esperesi jelentést midőn tudomásul veszi, azt magáévá teszi s szeretett esperesének e gondos jelentésért hálás köszönetet szavaz.

5. Bonis Aladár, Dr. Görgey Sándor, Dr Ambrus István részben hivatalos elfoglaltságukra, részben hazafias kötelességükre való hivatkozással meg nem jelenthetvén közgyűlésünkön:

Igazolásuk tudomásul vétetett.

6. Olvastatott, Főtisztelendő Petri Elek dunamelléki ref. egyházkerületi új püspökének üdvözlőnkre írott levele melyben hálás szívvvel mond köszönetet a megtisztelő figyelemért és jó kívánataiért s kifejezést ad meggyőződésből folyó amaz elhatározásának, hogy hatáskörében soha sem fogják partikuláris érdekek vezetni, hanem a testvéri szeretet és az egyetemes egyház magasabb érdekei lesznek mindig eljárásának rugói.

Örvendetes tudomásul szolgál.

7. Szentmártoni Dániel mint a dédesi lelkész beiktatására küldött egyházmegyei megbízott jelenti, hogy László Sándor lelkészt hivatalába ünnepélyesen beiktatta.

Tudomásul vétetik.

8. Ifj. Balogh István, Kőrösi József, Osváth József végzett hittanhallgatók okmányaik alapján bekebleztetésünket kéri. És pedig Balogh István Edelénybe, Kőrösi József Disznóshorvára, Osváth József Szendrőladra.

Közgyűlésünk, az ifjú Timotheusokat midőn egyházmegyénkbe bekebelezi s a jelzett helyekre rendeli szolgálattételre: őszintén kívánja, hogy találjanak itt sok örömet és megelégedést. Első lelkész képesítő okmányait majd a vizsga letévése után tartoznak esperesi hivatalnak bemutatni.

A bekeblezett többi segédlelkészek a sajoszentpéteri sem véve ki—ujabb rendezésig helyükön maradnak.

9. Révész József dédesi állami kántor tanító tavaszi közgyűlésünk 33-ik jkőnyvi határozatára betérjeszti okmányait melyben igazolja hogy ének és zenéből jeles oklevelet nyert a sárospataki tanítóképezdében és egyuttal betérjeszti az adonyi ref. lelkész által kiállított kitünő működési bizonyítványát.

Közgyűlésünk, nevezett kántor tanító urat midőn új állásában megerősíti elvárja, hogy Istentől adott legjobb tehetsége [szerint fogja nem csak a vallást tanítani ref. növendékeinknek, de az ének tanításban s az énekkar megalakításában is kiváló érdemeket fog szerezni.

10. Olvastatott Kerekes János barczikai lelkész egyháza nevében is beadott kérvénye melyszerint a halálozás által megüresedett kántor—tanítói állásra Simon Zoltán okleveles tanítót választották.

Közgyűlésünk nevezett tanítót okmányai alapján fenti tanítói állásra beerősíti.

11. Lőkös Sándor sajoecsegi lelkész betérjeszti a presbiteriumnak a Mészáros Bálint tanító nyugdíjazásával megüresedett tanítói állás betöltéséről felvett jegyzőkönyvet, mely szerint pres-

biterium egyhangulag Gaál György disznóshorváti községi tanítót választotta tanítójává.

Közgyűlésünk nevezett tanítót okmányai alapján be-erősíti kívánva, hogy egyház és tanító találják meg egymásban mindama kellékeket, amelyeknek segítségével az iskola és ének ügy felvirágzását előmozdíthatják.

12. Olvastatott Bartha Mihály sajóvámosi lelkész és volt tanácsbíró levele, melyben hálásan megköszönve azon érdemén felüli közbizodalmat, melyben lemondása után részesítette közgyűlésünk: ő szellemi és testi erői komoly és szigorú megpróbáltatásai után most is azon meggyőződésben van, hogy tovább nem volna képes a tisztséggel együtt járó kötelességeket is teljesíteni s midőn ezt újból kinyilatkoztatja ismételten lemond összes bizalmi állásáról kérve, hogy a munka eszközeit erősebb kezekbe tegye, a terheket munkabíróbb vállakra helyezze az egyházmegye bölcsessége.

Közgyűlésünk fájó szívvel vesz búcsút kipróbált tanácsbírájától, ki mindig a bölcs középuton haladva régebben mint ékes tollú egyházmegyei al és főjegyző, majd később huzamos ideig mint törvénytudó, meleg szívé és sok gyakorlati érzékkel bíró tanácsbíró munkálkodott közöttünk, — ki hatásos felszólalásaiban sokszor vezette és irányította a közgyűlés menetét, mindig az anyaszentegyház és iskola szent és igaz érdekeit tartva szem előtt. Midőn lemondását elfogadjuk, kívánjuk, hogy a gondviselő Isten adjon neki elég erőt, kegyelmet és segédelmet ahhoz, hogy lekipásztori működését még igen sokáig közmegelegedésre, sőt példásan folytathassa.

13. Olvastatott Dávid József hangácsi lelkész és volt tanácsbíró levele, melyben bár a legalázatosabb és leghálásabb érzelme-ekkel fogadta a marasztaló határozatot; de megrongált egészségi állapota nem engedi meg, hogy a meg nem érdemelt biza-

lom előtt meghajoljon, — mert kötelességeinek, melyek a tanácsbirósággal együtt járnak — óhajításának megfelelően nem volna képes eleget tenni.

Épen azért lemondását elfogadni s állása betöltése iránt intézkedni méltóztassék.

Közgyűlésünk meghajolva a lemondó levélben foglalt nyomós indokok előtt; a lemondást elfogadja. De midőn ezt teszi, kedves kötelességének ismeri, hogy a távozó tanácsbíró kötelesség teljesítését, mint példányképet tüntesse fel minden irányban és minden téren hová őt a közbizalom állította. Törvénytudása, nemes szive minden szépért és jóért lángoló lelke pedig sokáig velünk lesz a küzdelmekben, a harcokban, a szenvedésekben; de velünk lesz a diadalban, a dicsőségben is, — melyet föltétlenül ki kell vivni jobb sorsra érdemes egyetemes anyaszentegyházunknak és iskoláinknak melyeknek jobb léteért, boldog felvirágzásáért égette idáig ő is szép lelkét. Midőn lemondását elfogadjuk áldás kívánások között bocsátjuk el zöld asztalunktól kívánva, hogy még sokáig végezhesse nem lankadó ügybuzgósággal és gyönyörűséggel lelkipásztori magasztos teendőit!

14. Az így megüresedett 2 papi tanácsbírói állásra a szavazás elrendeltetik. Beadási határidő 1916. október 15. A szavazatbontó bizottság tagjai elnökségen kívül Elek József, Dr. Orbán Barna, Szuhay Benedek. Bizottság arra is felhatalmaztatik, hogy eredménytelenség esetén új szavazást rendelhessen el a két legtöbb szavazatot nyert egyén, vagy egyének között.

15. Olvastatott Mészáros Bálint sajtóecsegi nyugalomba vonult tanító bucsulevele, melyben hálásan emlékszik meg az egyházmegye kebelében eltöltött hosszú időről. S midőn most nyugalomba vonul, áldást kíván az egyházmegye minden rendű és rangú tagjaira.

Közgyűlésünk azon tiszleletnél fogva melylyel általában a tanügy munkásai iránt mindenkor viseltetett örömmel ragadja meg a kínálkozó alkalmat most, midőn 42 évi becsületes eredményes munkálkodása után Mészáros Bálint a jól megérdemelt nyugalomba megy tanítóink közül. Ő Istentől adatott legjobb tehetségét nemcsak a kicsinyek eredményes tanításában ragyogtatta a sajjóecsegi népiskolában hosszú 42 esztendeig — hanem a kertészet, fanemesítés, szőlőmivelés terén a felnőtteknek is tanítómestere volt, úgy hogy nevét sokáig áldáskivánások között fogják emlegetni. — 42 évig terjedő tanítói munkásságában soha meg nem fáradott. Háza és szive mindenki előtt nyitva állott. S úgy a kötelességteljesítésben, mint az adott szó szentségében sokak előtt példaként tündökölt. S midőn a terhes pálya küzdelmeire hálás szívvvel vissza-vissza néz: fellettes hatóságától e közgyűlési jkönyv legyen az ő érdemeinek elismerője, fejére tűzött koszorujának a legszivesebben nyújtott virága!

16. Olvastatott a tanügy bizottság 1916. aug. 31-én sajjószentpéteren tartott üléséről felvett jegyzőkönyv mely csatolja Elek József tanügyi bizotsági elnöknek nagy gonddal és szakértelemmel összeállított következő tanügyi jelentését az 1915—16 iki tanévről:

Nagytiszteletű tanügyi bizottság!

Nehéz időket, válságos napokat élünk. Válságos helyzet nehezült tanügyünkre is. Immár két iskolai évet zavart meg és sorvasztott a borzalmas véres háború, melyben a magukat műveltenek tartó nemzetek egymást öldöklük a felvilágosodás szégyenére arczúl ütve mintegy a krisztusi szeretet vallását, melyet azelőtt oly fenen hirdettek. Mindig reméltük a békét, várva vártuk, hogy mikor jön már hozzánk a békegalambja szájában a zöldelő olajággal, hogy meghozza az ellenségeskedő népek közötti egyetértést, szeretetet, meghozza szívünk lelkünk nyugodalmát. És ime hiába

vártuk, béke helyett újabb hadüzenet lett, a háború borzalmasága tetőpontját érte el. Már a 3-ik tanév is megnyílik pár nap múlva s mi ismét egy bizonytalan jövőbe megyünk, mely hogy mit hoz reánk és a tanügyre — nem tudjuk. Adja Isten, hogy jót hozzon! Hozza meg a sokat szenvedett magyar nemzetnek, anyaszentegyházunknak, iskoláinknak békességes fejlődését, jólétét és felvirágozását!

Ebben a nehéz, válságos időben gyűltünk össze tisztelt bizottság e mostani alkalommal, hogy megvizsgáljuk egyházmegyénk tanügyi helyzetét s visszapillantást tegyünk iskoláink múlt évi működésére.

Szívélyesen üdvözlöm a nt. bizottság megjelent tagjait és kedves vendégeinket a gyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

Egyházmegyei közgyűlésünk miként az előző évben, úgy most is e folyó évben határozatilag kimondotta, hogy — tekintettel a háború okozta rendkívüli körülményekre — az iskolák hivatalos megvizsgálásától el tekint s engem mint tanügyi bizottsági elnököt bizott meg a szükséges adatok beszerzésével és feldolgozásával.

Én igyekeztem hiven eljárni tisztemben, azonban az adatok beszerzése ez alkalommal sokkal nagyobb munkával járt, mint más években, s csak nagy nehezen lehetett pontos jelentést összeállítani egyházmegyénk tanügyi helyzetéről, melyet tárgyalás végett van szerencsém a Nt. bizottság elé terjeszteni.

Egyházmegyénk 49 anya,- 2 társ és 5 leányegyházának lélekszáma a fiókegyházakkal és szórványokkal együtt a hivatalos állami statisztikai kimutatás szerint 29837. Az 56 egyház közül 52 saját iskolát tartott fenn, még pedig a sajószentpéteri egyház 3 tanítói állást 3 tanteremmel, a sajókazinczi, sajókazai, nagyvisnyói, szilvásvárad egyházak 2—2 tanítói állást 2—2 tanteremmel.

Allami iskola van Dédesben és Szakácsiban, továbbá a debrétei fiókegyházban. Községi iskola van Bánfalván. Társulati iskola Ózdon. A ref. felekezeti iskola mellett községi iskola van még Disznóshorvátón, Sajószentpéteren. Társulati iskola Disznóshorvátón, Sajószentpéteren Sajókazán, Sajókazinczon és Rudabányán. Ezekben az iskolákban egyházmegyénk felügyeleti és ellenőrzési joga csupán a vallás és énektanításra szorítkozik.

Az iskolák 8 körbe vannak beosztva, um.: Sajószentpéteri, alacskaí,

sajóvelezdi, szilvásváradi, f.-nyarádi, szalonnai, szendrői és vámosi körbe.

A hozzám beküldött adatok a következő eredményt tüntetik fel:

I. Egyházmegyénkben mindennapi iskolaköteles volt a múlt 1915/16. tanévben: 1921 fi, 1785 nő, összesen 3706. (a lélekszám 12·5%-a). Több tanköteles volt a múlt évinél 44-el.

A mindennapi tankötelesek közül iskolába járt:

a) saját iskolánkba . . .	1621 fi,	1496 nő,	összesen: 3117.
b) Más vallásu iskolába . . .	1 fi,		„ 1.
c) Községi, állami és tár-			
sulati iskolába . . .	266 fi,	254 nő,	„ 520.
d) Középfokú iskolába . . .	17 fi,	9 nő,	„ 26.

Összesen: 1905 fi 1759 nő összesen: 3664.

e) Nem járt iskolába 16 fi 26 nő összesen: 42.

(a tankötelesek 0·12%-a) A múlt évinél az iskoláztatás kedvezőbb eredményt mutat fel 122-vel, a mi — tekintve a rendkívüli körülményeket — egészen meglepő.

II. Ismétlő iskola köteles volt: 706 fi, 699 nő, összesen: 1405.

Ebből:

a) ismétlő iskolába járt helyben . . .	478 fi,	477 nő	összesen 955.
b) polgári és felsőbb leány iskolába . . .	2 fi,	5 nő	„ 7.
c) Iparos iskolába	10 fi,		„ 10.
d) Gimnásiumba	10 fi		„ 10.

Összesen; 500 fi, 482 nő összesen 982.

e) Nem járt ismétlő iskolába . . . 206 fi, 217 nő összesen 423.

Tehát 30% nem járt. Ez a nagymérvű mulasztás a háborús körülmények miatt állott elő, mivel a szülők a vallás és közoktatásügyi miniszterium engedélye alapján — ismétlős iskolás gyermekeiket mezei munkára használták fel. Egészen szünetelt az ismétlő iskola: Tardonán, Mályinkán, Nagybarczán Hangácson, Nyomáron, Felsőnyáradon, Kondón, Sajólászlófalván, Borsodon, Damakon, Vadnán; a többi helyeken is csak gyéren látogatták.

III. Más vallásuk közül a mi iskolánkba járt:

a) Rom. és gör. kath.	81 fi	75 nő	összesen: 156
b) Ág. ev.	4 fi	5 nő	„ 9
c) Izr.	39 fi	37 nő	„ 76

Összesen: 124 fi 117 nő 241

(Több 31-el, mint a múlt évben volt:

IV. Az 58 ref. felekezeti iskolában tanított 66 fi, 7 nő összesen 73. Ezek közül rendes volt 55, ideiglenes (kíséítő tanító avagy lelkész:) 17, állandó lelkész tanító 1. Okleveles volt a tanítást végző egyének között 59, nem okleveles 14.

V. Hadi szolgálatban vannak a következő tanítók: 1) Ká t a i Gy ö r g y sa j ó l á s z l ó f a l v a i, helyette a vallástanítást Bárdos István lelkész végezte, egyrésze pedig a növendékeknek a radostyáni iskolába járt; 2) S z ű c s L a j o s kondai, kit Gergely Miklós ideiglenes tanító helyesített; 3) B a r k á s z B e r t a l a n sa j ó k á p o l n a i tanító, ki orosz fogoly, helyette a tanítást neje Barkász Bertalanné okl. ovónő és Szuhay Benedek lelkész végezték; 4) G ö z z B é l a zilizi tanító, kit Tóth József lelkész helyesített; G a l a m b o s L a j o s felsőnyarádi kit Csapó János lelkész helyettesített! Balogh János hangácsí ki orosz fogoly; helyette Dávid József lelkész tanított; Szakács Boldizsár nyomári tavaszig helyette Dávid József tanított, később mint rokkant végleg ellett bocsájtva s az iskola év végéig ő maga tanított; Vajda István laki, ki orosz fogoly s helyette a tanítást Kazay Géza lelkész végezte;

Kerekes Barna felsőkelecséni kit Batta József lelkész helyettesített; Dóczy Imre damaki, helyette Nagy Ferencz lelkész tanított; Jóczik Sámuel malyinkai, helyette Pataky János lelkész tanított, Hubay Barna tardonai, helyette Palomby Irma községi tanítónő tanított; Varga Károly szuhogyi, kit öcscse Varga Elemér egyetemi hallgató helyettesített; Eperjessy Béla és Horváth Zoltán sa j ó s z e n t p é t e r i tanítók, ez utóbbi orosz fogoly, helyettük a tanítást Nagy Jenő tanító és leánya Nagy Paula végezték; Erdős Károly meszesi, kit Jakab Mária okl. ovónő helyettesített.

Bakos János abódi, kit Rezes András ny. tanító helyettesített; Bátki Béla sa j ó i v á n k a i ki orosz fogoly, helyette Varga Imre lelkész tanított;

Jenei Gyula nagybarczai, helyette Pozsga József tanított; Balogh Lajos barczikai ki állítólag hősi halált halt, helyette Kerekes János tanított Baksy Andor szalonnai, ki helyett a vallást a lelkész tanította a többi tantárgyakat Jónás Margit okl. tanítónő.

A hadiszolgálatban lévő tanítókat helyettesítő lelkészek és helyettes tanítók, részint egészen ingyen, részint mérsékelt tiszteletdíjért tanítottak.

VI. A tanítók és a tanítást végző helyettesek fizetése volt:

a) az egyháztól	47988 kor. 54 fill.
b) az államtól	63920 kor. 92 fill.
c) háborus pótlék	19600 kor. — fill.

Összesen 131509 kor. 46 fill.

VII. A tanítói lakások közül jó: 42. rossz 14,

Rossz a tanítói lakás: Varbón, Kondón, Sajóbábonyon, Borsodon,

Nyomáron, Nagybarczán, Berentén, Szalonnán, Martonyiban, Meszesen, Abodin, Szendrőladon, Balajton, Disznóshorvátón.

VIII. Az iskola a legtöbb helyen 6 osztályu volt, 5 osztályu volt Dmakon, Dövényben, Borsodon, Finkén, Rakanaszenden, Szentjakabon; 4 osztályu volt Berentén, Sajólászlófalván és Kondón.

IX. 58 tanterem közül törvényszerű 52, nem törvényszerű 6, um: R.-szend, Bántapolcsány, Berente, Nyomár, Kondó, Varbó.

X. Az iskolák felszerelése hiányos volt Szendrőn, R.-Szenden, Dmakon, Berentén, Nagybarczán, Bántapolcsányon, Varbón, — 7 iskolában a többi 51 iskolában kellő.

XI. Az iskolák minősítése — miután azok nem vizsgáltattak meg — ez alkalommal elmarad.

XII. A tanterv az iskolai év rövidsége, a sok mulasztás és a tanító hiány miatt nagyon kevés helyen volt keresztülvive.

XIII. Tankönyvektől legnagyobb részben a sárospataki irodalmi kör kiadványai használtattak, csupán egyes iskolákban használtak idegen tankönyveket ugymint: Meszesen 7 db. Czukrasz-féle Abc-t, Martonyiban 30 db. Vargyas-féle nyelvtant, és 5 db. Mózes Imre féle földrajzot, R.-Szenden 1 db. Hidvégi-féle földrajzot, Alacsán 15 db. Andrász-féle Abc-t, Nyomáron 14 db. Kozma—Szöllőssy-féle nyelvtant, Boldván 13 db. Hidvégi-féle földrajzot. Tardonán 67 db. Földes-féle számtant.

XIV. A vallás és ének tanításra mindentütt kiváló gond van fordítva.

XV. A nem ref. felekezeti jellegű, hanem állami, községi és társulati iskolákban a vallást a következő egyének tanítottak:

1. Dédesen: Tóth Sándor s. lelkész.
2. Szakácsiban: Somogyi János lelkész.
3. A rudabányai társulati iskolában: Csiky József lelkész.
4. A debrétei állami iskolában: Pataky Sándor lelkész.
5. A sajószentpéteri társulati és állami iskolákban: Cseh József s. lelkész.
6. A disznóshorvátai állami és társulati iskolákban: Barna Gyula lelkész, a községi iskolában Gáll György községi tanító,
7. a bánfalvai községi iskolában: Tóth László közs. tanító.
8. A sajókazinczi társulati iskolában: Lágler Frigyes ág. ev. tanító.
9. A sajókazai társulati iskolában: Gyimothy Károly ág. ev. tanító.

10. A tardonai községi iskolában: Palumby Irma közs. tanítónő.

11. Az ózdi társulati iskolában és a missziós egyházhoz tartozó telepeken Osváth Zoltán lelkész és Komjáthy Aladár s. lelkész, az éneket pedig Czangár Lajos társulati ref. vallásu tanító.

12. Az abódkirálykúti községi iskolában — miután missziós tanító orosz fogoly, a lelkész pedig távol lakik, — a vallástanítás szünetelt.

XVI. Az iskola helyiségei, környéke, udvara nem felelnek meg a szabályrendelet 6—11 §§-ainak: Varbón, R.-Szenden, Alacskán, Nagybarczán, Berentén, Nyomáron és Bántapolcsányon.

XVII. A tanterem és udvar tisztántartásáról, ivóvíz hordásról, fűtésről az egyház gondoskodott: Sajószentpéteren, Szendrőn, Ládbessenyőn, Rudabányán, Sajókazán, Parosznyán, Sajóbábon. Sajóvamoson, Nagybarczán, Szalonnán egészen; Edelényben, Finkén, Zilizen, Bánhorváthon és Sajóvelezden részben,

XVIII. Az iskola felszerelés gyarapítására a következő egyházak fordítottak tekintélyesebb összeget: Sajókápolna: 100 K., Radostyán: 20 K., Varbó: 36 K. Sajószentpéter: 111 K. 09 f., Meszes: 20 K., Martonyi: 16 K. 61 f., Sajóvelezd: 52 K., Edelény: 47 K. 90 f., Finke: 22 K. 56 f., Sajóvamos: 60 K., Hangács: 40 K., Ziliz: 21 K. 54 f., Sajókaza: 102 K. 33 f., Sajóivánka: 101 K., Szuhogy: 16 K., Szendrő: 12 K., Rudabánya 16 K. 58 f., Sajókazincz: 50 K., Disznóshorvát: 25 K., Sajóbábon: 56 K. **Összesen: 926 K. 61 fillér.**

XIX. Az iskolai év a háborus körülmények miatt majdnem mindenütt később kezdődött meg a rendes határidőnél.

XX. Órarend, leltár van mindenütt.

XXI. A, B., C., napló, haladási napló, iskolai jegyzőkönyv meg van mindenütt, de a tanítóihiány s más gátló körülmények miatt nem mindenütt vezetett, Értesítő könyvecske egy pár helyen van.

XXII. Tetemesebb iskolai mulasztások voltak: Rudabányán, Szuhogyon, Nekézsenyben, Nagyviznyón, Bántapolcsányon, Sajóvelezden, Sajókápolnán, Sajólászlófalván, Varbón. Kondon, Sajókazinczon, Berentén, Alacskán, Szendrőladon, Lakon, Balajton, Damakon. Oka a háboru okozta körülmény volt. A mulasztások megakadályozására csupán az intési fokozat használtatott, mivel a miniszteri rendelet értelmében bírságolás nem volt alkalmazható.

XXIII. Lelkész és presbitérium az iskolát mindenütt meglátogatták.

XXIV. Nagyobbmértvű építkezés vagy beruházás sehol sem volt csupán apróbb javítás eszközöltetett Sajókazinczon: 45 K., R.-Szenden 40 K., Rudabányán: 179 K. 41 f., Szuhogyon: 40 K. értékben. Összes javítási érték. 304 K. 41 f.

XXV. A növendékek el voltak látva a szükséges tankönyvekkel és taneszközökkel, a hol erre a célra alapok vannak, mint pl. Sajószentpéteren, Sajóecsegen, Nyomáron, ott a szegényebb tanulók tankönyveit és taneszközeit ebből szerezték be.

XXVI. Tanítói szakkönyvtár van: Tardona, Szilvásvárad, Disznóshorvát, Felsőkelecsény, Lak, Barczika, Sajókazincz, Kondó, Sajóecseg, Parasznya, Sajóbáony, Sajókápolna, Sajószentpéter, Bánhorvát Nsgybarcza, Sajóvezd, Sajóvamos, Edelény, Finke. Összesen 19 helyen.

KXVII. Ifjúsági könyvtár nincs Berentén, Nyomáron pedig most van beszerzés alatt. A tyusok a legtöbb helyen csak részben vannak beszerelve. Könyvtári alap van: Balajton: 93 K. Sajóecsegen 18 K. 78 f., Sajókápolnán: 100 K., Sajószentpéteren: 146 K. 43., Szalonnán 140 K., R.-Szenden 30 K. T.-Szentjakabon: 12 K., Borsodon 114 K. 02 f. A legtöbb helyen a beiratási díj az egyház pénztárába olvad be s a tyusokról is az egyház pénztára gondoskodik.

XXVIII Faiskola nagyon kevés helyen van s a fanemesítés tanításával kevés tanító foglalkozik. Sajókazinczon van 200 db. vadalany és 30 db. oltvány, a tanító kertjében 3 alkalommal tartott gyakorlati tanításon megtanult óhajtani 8 fiu; Sajóecsegen 150 db. vadalany, 150 oltvány, hetenként két alkalommal megtanult ojtani 2 növendék; Sajószentpéteren 480 db. vadalany, hetenkint két alkalommal megtanult 20 növendék; Bánhorváton a tanító kertjében hetenként kétszer megtanult 10 növendék; Sajóvamoson 200 db. vadalany, két alkalommal megtanult 1 növ.; Disznóshorváton 3 alkalommal 24 növendék; Ládbesenyőn több alkalommal 7 növendék; Szilvásváradon nehány alkalommal 4 növendék.

XXIX. Másfelekezeti iskolába az egész egyházmegye területén csak 1 növendék jár, um.: Szendrőn.

XXX. A növendékek ugy köz-, mint vasárnapokon a templomba rendszeren felvezettetnek.

XXXI. Az iskolai ingatlan vagyon mindenütt az egyház nevéen áll.

XXXII. Kizárólag iskolai célokra hagyott alapítvány van Sajószentpéteren „Kasza alap“ 20000 kor., Bánhorváton „Serényi alap“ 150 kor., Nagyvisnyón „Latinák alap“ 6 hold föld jövedelme, Nagybarczán „Serényi

alap“ 150 kor., Varbón Apostol alap“ 200 kor., Finkén „Miklós Olga“ 400 kor., Nyomáron 400 kor., Disznóshorvátón „Bedécs alap“ 42 kor., Sajó-kazán „Bukó Erzsike alap“ 200 kor., Hangácson „Fekete és Málos alap“ évi kamata 40 kor., Mályinkán 1 hold föld évi jövedelme, Nekézsenyben 2 hold föld évi jövedelme.

XXXIII. Iskolai czélokra adakoztak Balajton Dropkó István gondnok 25 koronát, Sajóvámoson Herczeg Odeschalcky Gyuláné a konfirmánusok részére énekes könyvet és újtestamentumot 21 kor, értékben; Sajókazinczon a köszénbánya igazgatósága 100 mmáza szenet; Disznóshorvátón Hubay Bertalan 2 kor., Szilvásváradon és Nagyvisnyón örgróf Pallavichini Alfonz az iskola részére 16 méter fát, Sziklay Géza főerdész a jó tanulók megjutalmazására 20 koronát; a nagymélt. vallás és közokt. ügyi Miniszter Ur minden iskola részére 7 drb. történelmi képet ajándékozott s ezen tölül 3 db. még később fog megküldetni, a 10 db. kép értéke: 30 korona,

XXXIII. Járvány miatt szünetelt az iskola Bánfalván november és december hónapokban, Szilvásváradon 1 hóig, Barczikán 3 hétig, Alacsikán 2 hétig, Szendrőn a tanévet korábban be kellett zárni a fellépett járvány miatt.

XXXIV. Üresedésben volt a berentei tanítói állás, mivel pályázó nem akadt, ideiglenes helyettessel volt betöltve.

Iskoláink közül egy sem adatott át az államnak vagy községnek.

XXXV. Végbizonyítványt nyert egyházmegyénk 58 iskolájában összesen 114. hatodik oszt. végzett fiu.

Végül jelentem, hogy Mészáros Bálint sajóecsegi tanító 42 évi közhasznu hű szolgálata után nyugalomba vonult s helye Gáll György disznóshorvátói községi tanítóval töltetett be. Midőn Mészáros Bálintnak a tanügy terén kifejtett kitünő tevékenységéért elismerésünket fejezzük ki s tőle búcsút veszünk, ugyanakkor Gáll Györgyöt — mint ismert kitünő tanítót — jó reménységgel üdvözljük.

Ezekben foglaltam össze népiskoláink szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó adatokat, kérem a t. bizottságot, méltóztassék jelentésemet tárgyalni s az észlelt hiányok orvoslása végett a nt. egyházmegyei közgyűlés elé javaslatot tenni.

Közgyűlésünk midőn e tanügyi jelentést tudomásul veszi; Elek József tanügyi bizottsági elnöknek nagy fáradságra és szakértelemel valló jelentéséért hálás köszönetet szavaz.

A mellékelt tanügyi bizottság jegyzőkönyv b) pontja mivel még mindig vannak olyan iskolák hol nem a sárospataki irodalmi kör kiadványai használatnak ismételtén felhívja közgyűlésünk a meszesi, martonyi, rakaczszendi, alacsikai, nyomári, boldvai, tardonai tanítókat, hogy a jövőben csak a sárospataki irodalmi kör kiadványait használják, ha megbírságoltatni nem akarnak.

c. A fanemesítés intenzivebbé tétele céljából utasíttatnak az összes iskolai körlátogatók, hogy látogatásaik alkalmával — gyakorlati uton — szerezzenek meggyőződést arról mennyire sajátították el az iskolás gyermekek a különböző óltási módokat,

d) pontjában arra kéri közgyűlésünket, hogy a tanügyi elnök tiszteletdíját 50 koronáról 100 koronára; a tanügyi bizottság 2 lelkészi és 4 tanító tag napi díját 5 koronáról 10 koronára emelje fel.

Közgyűlésünk ismerve azon sok oldalú és felelőség terhes munkát, melylyel a tanügyi elnöknek meg kell birkóznia az összes tanügyi adatok pontos összeszedésével és feldolgozásával a tiszteletdíjat az 50 K.-ról 100 K.-ra fölemeljük 1916 január 1-től kezdődőleg. — Ugyszintén a 2 lelkészi s 4 tanítói tag napi díját is 5-ről 10 K.-ra felemeljük a mai drága fuvar viszonyokról való tekintetből.

e) A jkőnyv többi pontjai tndomásul vétettek.

17. Mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 11—c. pontja értelmében Szuhay Benedek és Szentmártoni Dániel egyházmegyei jegyzők beterjesztik a belmisszió adatok pontos összegyűjtésére vonatkozó munkálatukat.

Közgyűlésünk a gondosan összeállított táblázati mintát célszerűnek találja s az egy. m. pénztár terhére 100 példányban leendő kinyomatását elhatározza. Egyben felhívja az egyház látogatókat, hogy e nyomtatványokat a helyszinén pontosan töltsék ki.

18. A saájóvelezdí egyház eleget teendő mult tavaszi köz-

gyűlésünk azon utasításának, hogy a konvent által lelkészlak építésre adatott, de rendeltetés ellenére más célra felhasznált 2000 kor. tőkesegélyt az egyház pénztárába térítse vissza, elhatározta, hogy a jelzett 2000 kor. megtérítése, az egyház többi adósságának teljes kiegyenlítése s a folyó évben eszközölt építkezések financirozása céljából 5214 kor. 57 f. rendkívüli adót vet ki a hivekre 4 év alatti befizetés kötelezettsége mellett. A becsatolt presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvek alapján tisztelettel kérik az ugyancsak bemutatott kivetési lajstrom megerősítését s a kivetett összeg felhasználására vonatkozó határozatuk jóváhagyását.

Közgyűlésünk örömmel látja a sajóvelezdi egyház hiveinek egyház szeretetét, áldozatkészségét s úgy a presbytérium, mint a közgyűlés által egyhangulag elfogadott s a törvény kívánalmainak teljesen megfelelő rendkívüli adókivetést megerősíti s a kivetett összegnek a jelzett célokra leendő felhasználását jóváhagyja.

19. A bánhorváti egyház az adóssága törlesztése céljából már több év óta alkalmazott 2000 kor. rendkívüli adó kivetését a folyó évre is kimondotta s a becsatolt presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvek alapján tisztelettel kéri, hogy ide vonatkozó határozatait jóváhagyni s a 2000 kor. rendkívüli adó kivetését engedélyezni méltóztassék.

Közgyűlésünk a becsatolt iratokból meggyőződván arról, hogy a bánhorváti egyháznak még 1500 kor. adóssága van s tetemesebb költséggel iskoláját is renoválni óhajtja, e szükségletek fedezésére tehát a jelzett 2000 kor. rendkívüli adó kivetését engedélyezi.

20. A bánhorváti egyház előljárói jelentik, hogy Lőrincz István elhunyt egyháztag emlékét a boldogult családja egy harang adományozásával kívánja megörökíteni s a becsatolt adomány levél szerint 500 koronát ajánlottak meg erre a szent célra.

Az elhunyt kedvesének emlékét kegyelettel őriző

s áldozatkészségével is megörökíteni kívánó derék családoknak e szép tettét egyházmegyei közgyűlésünk is örömmel üdvözli s a kegyes adakozókra Isten áldását kívánja.

21. A sajkóczai egyház a második iskolájának építéséből még fennálló 13000 kor. adósság s időközi kamatainak fedezése céljából rendkívüli adó kivetését határozta el 10 évi időtartamra oly módon, hogy páronként 50 kor. személyi és 150%_o vagyoni adót fizetnek a hivek. A becsatolt presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvek alapján kéri ide vonatkozó határozatuk jóváhagyását, illetve megerősítését.

Közgyűlésünk az egyház javát munkáló s a törvény kívánalmainak teljesen megfelelő rendkívüli adózásra az engedélyt megadja.

22. Mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 15 f. pontja értelmében Barna Gyula és Miklós Ödön tanácsbírák a sajkóczai egyházban megjelentek, az ottani állapotokat behatóan megvizsgálták s a vizsgálat eredményéről felvett jegyzőkönyvet jelentésükkel s az ügyiratokkal együtt esperesünkhöz betérjesztették.

Bár a küldöttség jelentéséből s a becsatolt iratokból arról győződött meg közgyűlésünk, hogy a sajkóczai egyházban oly áldatlan állapotok vannak, melyek erélyesebb eljárást kívánnának, de mivel a lelkész és tanító között régóta fennálló s az egyház belbékéjét is veszélyeztető ellenséges viszony esperesünk bölcs tapintata s hathatós közbenjárása folytán a gyűlés színe előtt szerencsésen kiegyenlítődött s így remélhető, hogy az egyházban a kívánatos jó rend és egyetértés most már helyreáll, közgyűlésünk ez uttal erélyesebb intézkedést tenni nem kíván, hanem az elnökséget kéri fel, hogy a sajkóczai egyházban megjelenve, a még meglévő bajokat személyesen megvizsgálni s lehetőleg a helyszínen orvosolni méltóztassék.

23 A múlt tavaszi egyházkerületi közgyűlés 81 sz. jegyzőkönyvi pontja szerint bekívánta arra vonatkozó jelentésünket, hogy a nagygeresdi egyezés megszűnése alkalmából egyházmegyénk mi-féle intézkedést kíván tenni azon gyülekezetek érdekeinek ápolására, melyek az ág. hitv. ev. egyházközséggel csatlakozási viszonyban állottak?

Közgyűlésünk megállapítja, hogy egyházmegyénk területén ily csatlakozási viszonyban álló egyházközség nincsen, tehát különösebb intézkedésre nincs szükség. Helyesli és elfogadja azonban a tornai egyházmegyének e tárgyában felterjesztett véleményes javaslatát.

(Lásd Függelék.)

24. Olvastatott Szuhay Benedek egyházmegyei főjegyző beadványa, melyben rámutatva azon szomorú körülményre, hogy az egyházmegyénkben szolgáló behivatalnokok $\frac{3}{4}$ része úgy a termények pénzértékét, mint a fa és munka váltságot a konventi csekély értékelés szerint kapja ma is s e miatt tetemes anyagi kárt szenved; továbbá rámutatva arra, hogy a díjlevelek épségét megvédeni az egyházmegyei közgyűlésnek, mint felettes hatóságnak, törvényben biztosított joga, sőt kötelessége tisztelettel indítványozza, mondja ki egyházmegyei közgyűlésünk, hogy az egyházak tisztviselőiket díjleveleik alapján vagy természetben, vagy a folyó piaci árak szerint kötelesek fizetni. Ha azonban valamely egyházban a tisztviselők és a gyülekezet között egyházhatóságilag vagy bíróilag megerősített egyezés jött létre konvent által megállapított egység árak szerint, olyan helyeken az eddigi egység vagy bírói végzés kötelező mindkét félre nézve. Ha a fizetések fedezetére az egyház nem rendelkezik elegendő pénzzel, a III. t. cz. 11 §-a alapján az egyházmegye az egyházak adókulcs felemelését elrendeli.“

Közgyűlésünk az indítvány folytán kimondja, hogy a lelkészeket és tanítókat az egyházzal szemben a díjlevél szerinti természetbeni járandóságok és szolgálmányok vagy természetben, vagy a mindenkori folyó megváltási árban illetik meg s azok az egyház által így

szolgáltatandók ki, kivéve ha egyházhatósági úton általános kötelező erővel, avagy az illető belhivatalnokok és az illető egyházak között szerződő feleket kötelező erővel létrejött eltérő rendezés áll fenn. Ha valamelyik egyház fenti célra kellő fedezettel nem rendelkezne, a szükséges fedezetet a III. t. cz. 16 §-a alapján kivetendő rendkívüli adóból eszközölje.

25 Olvastatott a vármegyei alispán úr átírata a Kiss Gyula alacskaai kántor-tanító ügyében hozzá intézett ismételt megkeresésünkre (1915 évi tavaszi jk. 41 p. 1916 évi tavaszi jk. 20 p. melyben tudositja, hogy nevezett tanítóval történt sajnálatos dologban a vtzsgálatot elrendelte s a megejtett vizsgálat azt igazolta hogy a közigazgatási hatóságot semmi vád nem illetheti mert katonai nyílt parancsra rendelte el a Kiss Gyula tanító elővezetését.

Közgyűlésünk az alispán úr átíratát tudomásul veszi s a katonai parancsnoksággal szemben megindítandó hosszadalmas s vajmi kevés eredménnyel biztató további eljárást mellőzni kívánja.

26. A Miskolczon tartandó őszi egyházkerületi közgyűlésre elnökségen kívül, mint képviselők kiküldetnek:

Botos József, Elek, József, Barna Gyula papi, Zsóry György, Dr. Orbán Barna, Dr. Nagy Barna világi részről.

27. Olvastatott a főt. egyházkerület tavaszi közgyűlésének 24. sz. pontja, mely arra hívja fel az egyházmegyéket, hogy a missiói egyház hiveinek vallásos iratokkal való eltartására fedezetül szavazzanak meg bizonyos összeget s erről őszi gyűlésre tegyenek jelentést.

Közgyűlésünk át lévén hatva azon érzelemtől, hogy a szétszórta élő missiói egyháztagnak hitükhöz, vallásukhoz való ragaszkodást nagy mértékben emelik a kiválasztandó vallásos tartalmu füzetek ingyenes kiosztása

és azoknak olvasgatása: e célra közigazgatási pénztárunkból 25 koronát megszavaz utasítván dékánt ez összeg kifizetésére.

28. Ugyanazon jkönyv 21. számú pontjában felhívja az egyházmegyét, hogy bizonyos összeggel járuljanak a miskolczi felső leánynövelde fenntartási költségeihez. S tekintettel azon körülményre miszerint az adó csökkentető segélyek nemsokára revízió alá kerülnek, hozzanak oly értelmű határozatot miszerint utasítják egyházaikat, hogy a miskolczi felsőbb leánynövelde részére a suplikacionális váltságnak megfelelő összeget vegyenek fel a költségvetésbe, hogy a revízió alkalmával ez az összeg a rendes költségvetésbe felvétessék s az egyházaknak megtéríttessék.

Közgyűlésünk miután át van hatva azon érdelemtől hogy féltett büszkeségünk a felsőbb leányiskola jövő felállása és tovább fejlesztése közegyházi, iskolai és nevelési szempontból fölötte kívánatos. S miután jól tudjuk, hogy a tovább fejlesztés anyagi áldozatában részt kell venni mindnyájunknak, testületeknek és egyházaknak egyaránt: egyházmegyénk e szent célra 5 évig évi 300—300 koronát szivesen felajánl a közigazgatási pénztár terhére — utasítván dékánt ez összeg kifizetésére. — S miután azt is tudjuk, hogy az adócsökkentési segélyek nem sokára revízió alá kerülnek: utasítja összes kebelbeli egyházait a III. t. cz. 16. §-ára való hivatkozással, hogy a költségvetésbe már 1916-ra a suplikacionális váltság összegnek megfelelő tételt kötelezőleg vegyenek fel, — remélvén, hogy a küszöbön álló adócsökkentési segélyek revíziója alkalmával ez az összeg a legtöbb egyháznak megtérül, — amikor aztán így az egyházak vennék le az egyházmegye válláról az elvállalt terhet.

29. Ugyanazon jkönyv 92. számú pontjában a hol az isteni tiszteletek hétköznapiokon való tartásáról számolnak be az egy-

házmegyék esperesei, egyházmegyénk utasítva lett, hogy hozzon oly értelmű határozatot abban a tekintetben, hogy a lelkészek hétköznapi isteni tiszteletek alkalmával ne csak akkor tartsanak könyörgést, midőn egyháztagok vannak a templomban, hanem akkor is, mikor csak iskolás gyermekek.

Egyházmegyénk tisztelettel hajlik meg a felettes hatóság intézkedése előtt s utasítja lelkészeit, hogy hétköznapiakon akkor is tartsanak könyörgést a templomban amikor csak a tanító és iskolás gyermekek vannak jelen. Lehet, hogy ez az intézkedés közelebb hozza a vallásosabb érzésű egyháztagokat a templomhoz. Lehet, hogy újra ránk derül az a boldogabb jövő, amikor a világi szorgalmatosságnak élő-haló nép addig munkára sem megy, míg templomban hálát nem ad Istennek. Legyünk mi lekipásztorok e tekintetben is tükrök, példányképek gyülekezeteink előtt!

30. Olvastatott főt. egyházkerület 1916. tavaszi közgyűlési jegyzőkönyvének 71. sz. pontja melyben utasítja az espereseket, hogy a kebeli egyházközségek mindenütt mutassák ki azt a 240 koronánál kisebb összeget, melyet a fizetés kiegészítésnél be nem számított külön kántori díjban fizetnek.

Közgyűlésünk a kebelbeli iskola fentartó egyházak lelkészeit utasítja, hogy a javadalmi jegyzőkönyvből a kántori jövedelmet írják ki és pedig: az el nem választható jövedelemnek felét és a stólat. S az erről készített jelentést szeptember 23-ig haladéktalanul küldjék be Ntű. esperesi hivatalnak.

31. Olvastatott a hegymegyi egyház előljáráóságának kérvénye melyben jelentik, hogy a belhivatalnokok termény fizetés javítására és a tanító lelkész némi jutalmazására pótható címén évi 500 koronát vetettek ki. Egyben betérjesztik úgy a kivetési lajstromot mint a presbyteri és közgyűlési j.-könyveket.

Közgyűlésünk örömmel erősíti meg nevezett egyház

pótadóját midőn ezt teszi e kis egyházat követendő példányképül állítja a többi egyház elé.

32. Hrabóvszky Józsefné szül. Vitéz Anna sajósenyei lakos elhalt szülei emlékére jótékony czélu 500 koronás alapítványt tett. Az erről szóló alapító levelet tavaszi közgyűlésünk a 44 jkvi. pont alatt iktatott szószerinti szöveggel jóváhagyta és megerősítés végett egyház-kerületünkhöz felterjesztette. Utóbbi azonban a megerősítést megtagadta, — kifogásolván az alapító levél 8-ik pontjában az alapító által saját részére kikötött azon jogfentartást, mely szerint alapító az alapítvány közelebbi célja felől — bár az alapítványi tőke érintése nélkül — utóbb az alapító levél tartamától eltérőleg is intézkedhetik. Visszaadatván az iratok, — a kegyes alapító egyház-kerületünk aggályait méltányolta és az eredeti okmánnyal szószerint egyező új alapító levelet állított ki — a kifogásolt 8-ik pont teljes elejtésével. A sa-jóvámosi egyház a 4. példányban kiállított s a presbyterium és közgyűlés által elfogadott alapító levél, valamint a presbyteri és közgyűlési határozatok betérjesztése mellett — kéri az újra szövegezett alapító levél egyházmegyei jóváhagyását.

Közgyűlésünk a Főt. Egyházkerület intencióihoz képest újra szövegezett alapító levelet készséggel jóváhagyja és a záradékolt okmányokat megerősítés végett a Főt. Egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

33. Olvastatott a martonyi egyház kérvénye, melyben jóváhagyni kéri a bemutatott s egyhangulag hozott azon presbyteri és közgyűlési határozatokat, melyek szerint az egyház elhatározta, hogy a templom, iskola és tanítói lak újrafedése, valamint az utóbbi két épület nagyobb szabásu renoválása céljaira sürgetően szükséges építkezések költségeit — miután ezeket a buzgó, de csekély népességű gyülekezet rendkívüli erőforrás megnyitása nélkül önerejéből fedezni nem lenne képes — akként teremti elő, hogy az egyház 24 holdnyi üzemterves erdejéből 8 hold körüli arra alkalmas területen a faanyagot az 1916. év tavaszán kicserezésre házilag kitermeli s az így nyert cser- és

fa anyagot a tervbe vett építkezések céljaira értékesíti, — remélvén, hogy mindezekhez a felsőbb egyházhatósági és az illetékes erdészeti — közigazgatási fórumok jóváhagyását megnyerni sikerül. Az egyház ebből 5-6000 korona bevételt remél.

Közgyűlésünk méltányolja a kis népességű martonyi gyülekezetnek azt a dieséretes szándékát, hogy templomát, iskoláját és tanítólakát újra fedetni, illetve alaposan renováltatni akarja és hogy mindezek szükséges költségeit a saját erőforrásának megnyitásából iparkodik előteremteni ezekre és arra való tekintettel, hogy mai rendkívüli árviszonyok között a cser- és fa-anyag oly magas árakon értékesíthetők, melyeket az erdőkezelési üzemterv betartása mellett annak idején az egyház előre láthatóan elérhetni nem fog: — közgyűlésünk kivételesen és az illetékes erdészeti, közigazgatási hatóságok szükséges tárgybani engedélyének kiszerezésétől feltételezetten — a presbyteri és közgyűlési határozatokat jóváhagyja és pártfogólag a Főt. Egyházkerülethez felterjeszteni határozza.

34. A bántapolcsányi egyház presbyteriuma és közgyűlése egyhangulag elhatározta, hogy az iskola korhadt és hasznavehetetlen faszindely tetőzetét, az elodázhatatlan szükség által kényszerítve lebontja és eternittal újra fedeti. Építkezési szerződést és költségvetést az egyház kérvénye kapcsán bemutatni nem tudott, mert alkalmas vállalkozóval eddig szerződni nem tudtak. Az építkezéshez szükséges összeg az egyház esetleges pénztári készletéből, a hiányzó rész rendkívüli egyházi adóból törlesztendő, illetve visszafizetendő egyházmegyei kölcsönből fedeztetnék. Mindezekhez kérik az egyházmegye engedélyezését és jóváhagyását.

Közgyűlésünk szívesen látja a bántapolcsányi kis egyház jószándékát és az egyház érdekeit gondviselő jó igyekezetét. Az iskolának eternittal való újra fedéséhez s az e célra szükséges összegnek az egyházmegye pénztárából felveendő és az E. T. III. t.-cz. 16. §-a

alapján kivetendő rendkívüli egyházi adóból visszatörlesztendő kölcsön felvételéhez az engedélyt elvben megadja. Utasítja azonban a kérelmező egyház előljáróságát, hogy mindezek foganatba vétele előtt az építkezési költségvetést, a vállalkozóval kötött szerződést, valamint a szükségelt kölcsönre vonatkozó presbytériumi és közgyűlési határozatokat jóváhagyó megerősítés és felülbírálás végett az Esperesi hivatalhoz kellő időben terjeszse be. Esperesünket pedig feljogosítja a közgyűlés a szükséges intézkedések körültekintő megtételére

35 A sajkókazinczi egyház az 1913. évi augusztus hó 15-én hozott presbyteri és augusztus hó 17-én hozott egyházközgyűlési határozatok alapján igénybe vette az adó csökkentési segítyt s ezzel kapcsolatban elhatározta a belhivatalnokokat díjlevél szerint illető roszjárandóságnak literenkénti 12 fillérben és a fajjárandóságnak — a befuvarozási és felvágatási költséggel együtt — méterenkénti 11 koronában való megváltását. Mindezeket legalább 5 évi jogérvényesség kikötése mellett. Lelkész és tanító — a közgyűlésünkhöz intézett kérvényben foglalt beismerésük szerint — az így megállapított megváltási árakat akkor elfogadta. Ez az állapot tartott az 1915. évi augusztus hó 22-ikéig mindkét félre nézve. Az e napon tartott presbyteri gyűlésben azonban a lelkész és a tanító — a háboru okozta rendkívül magas terményárakra, az ezekhez viszonyított alacsony megváltási árra és az ilyként szembeötlően jelentkező fizetés csonkulásra hivatkozással — azt kérték az egyháztól, hogy a lelkészt 500 koronával, az első tanítót pedig 250 koronával kárpótolja az 1915. évtől kezdve addig, míg a magas terményárak normálisra esnek. A presbytérium mely e tárgyban akkor már harmadizben hivatott össze — a kérelmet méltányosságból teljesíthetőnek találta azzal, hogy kívánatos a gyűlésen meg nem jelent többi presbyterek hozzájárulásának megnyerése is a hozott határozathoz. Ennek megtörténte és közgyűlés e tárgyban határozata az iratok között feltárva és igazolva nincs. E kérdés az 1916. évi augusztus hó 20-án tartott presbyteri gyűlésben újból napi rendre tűzetett. Ekkor a lelkész

és tanító a rendkívüli idők által felidézett rendkívüli drágaságra és a termény árak olcsó megváltására hivatkozással — kérték a presbytériumot, hogy az 1913. évben literenkénti 12 fillérben megállapított rozs megváltási ár a folyó évre 20 fillérre emeltessek, — avagy kárpótlásul e helyett — drágasági segélyként — a lelkész részére legalább 600 korona s az első tanító részére legalább 400 korona átalányösszeg állapíttassék meg. Presbytérium a belhivatalnokok ezen óhaját pártolólólag terjesztette a közgyűlés elé, a mely azonban augusztus 27-én e kérdésben való határozat hozatal nélkül oszlott szét.

Ez ügyállás alapján lelkész és tanító azt kéri közgyűlésünktől, hogy — a háboru okozta rendkívüli megélhetési viszonyok között — mondja ki közgyűlésünk, hogy az egyház és belhivatalnokai között az 1913. évben előzők szerint létrejött, de felsőbb egyházhatóságilag meg nem erősített rendezés, mint magán természetű megegyezés — az 1916-ik évtől kezdve hatálytalan és semmis, miért is ettől kezdve a díjlevél szerinti járandóságok vagy természetben, vagy folyó megváltási árban szolgáltatandók ki, — illetve a folyó ár helyett az 1916—1917 évre a rozs literenkénti 20 filléres s az 1 méter szinfa illetmény méterenkénti 15 koronás megváltási árban mindezek pedig még visszamenőleg az 1915 évre is rendeztessenek akként, hogy a 12 filléres megváltási ár 16 fillére emeltessek, — az vagy e helyet átalány kárpótlási összegenként — az 1915. évi augusztus 22-iki presbyteri gyűlés által hozott határozatához képest — lelkész részére évi 500 korona s az első tanító részére évi 250 korona állapíttassék meg. Kérik mindezek teljesítésére és kiszolgáltatására az egyházat kötelezni.

Közgyűlésünk megértéssel és méltánylással értékeli a háborus idők által a kérelmezőkre felidézett nehéz megélhetési viszonyok súlyát s az ezen helyzet megjavítására törekvő szándékot. A kérelmet azonban egyik irányban sem tartja teljesíthetőnek, mert a kérelmező belhivatalnokok és az egyház között — beismerésük szerint — az 1913. évben létrejött rendezés, mint az

egyházat nem károsító magánegyezség — legalább a kikötött 5 évig — a kérelmezőket is kötelezi. Időközben csak közös megegyezéssel változtatható meg, Ez pedig hiányzik.

36. Istók László edelényi tanító a közgyűlés jóváhagyását illetve megerősítését kéri azokra az egyhangulag hozott és kérvénye kapcsán bemutatott presbyteriumi és egyházközgyűlési határozatokra, melyek szerint az edelényi egyház a tanítói díjlevélben foglalt természetbeni járandóságoknak és szolgálmányoknak a folyó árban való kiszolgáltatását, — illetve az eddigi conventi értékelés szerinti szolgáltatás és a folyó árközötti különbözetnek a jövő évtől kezdődő megtérítését s mindezeknek rendkívüli egyházi adóból leendő fedezését határozta el.

Közgyűlésünk a jogos és helyes alapon nyugovó presbyteriumi és közgyűlési határozatokat jóváhagyólag tudomásul veszi és az edelényi egyházat a szükségeshez képest eszkozlendő rendkívüli egyházi adó kivetésére az E. T. III. t-cz. 16 §-a értelmében feljogosítja,

37. Olvastatott a Kálvin-Szövetség elnökségének Esperesünkhöz intézett megkeresése és Dr. Kovács István teol. tanárnak e megkeresés kapcsán külön lenyomatban megküldött cikke a lelkészek és tanítók beteg-segélyezése és e célt valóra váltó intézménynek létesítése tárgyában, mely utobbi az eszme felvevője az érdekeltek és a gyülekezetek kötelező bevonásával s egyetemes közalap segélyével gyűjtendő anyagi eszközök erejével remél megvalósíthatónak.

Közgyűlésünk a Dr. Kovács István által felvetett és nagy hiányt pótolni hivatott eszmét, valamint a Kálvin-Szövetség által annak megvalósítása érdekében indított mozgalmat a maga részéről meleg rokonszenvvel, elismeréssel és jóreménységgel, üdvözlí. A konkrét állásfoglalást azonban arra az időre tartja fenn, amikor az illetékes tényezők részéről várt és teendő e tárgyban konkrét javaslatok előtte ismereteseek lesznek.

38. Egyházmegyei közigazgatási bíróságunk Sajószentpéteren f. évi május hó 4-én, Egyházkerületi közigazgatási bíróságunk pedig Miskolczon, f. évi június hó 15-én hozott egybehangzó ítéleteikkel arra kötelezték a sajkókápolnai egyházat, hogy a belhivatalnokoknak díjlevél szerinti rozs járandóságát az 1915. évre literenkénti 16 filléres megváltási árban, a folyó és a következő évekre pedig vagy természetben, vagy pedig a mindenkori folyó (piaczi) árban szolgáltatassa ki végrehajtás terhe alatt. A sajkókápolnai lelkész közgyűlésünkhöz intézett kérvényében azt jelenti és panasolja, hogy a presbyterium megtagadta azon rendes és rendkívüli egyházi adó kivetésénél való törvényes és kötelességszerű közreműködését, a mely kivetés folytán behajtandó adókból kellene fedeznie az egyháznak a hivatkozott bírósági határozatokkal jogerősen megítélt járandóságokat. Megtagadta a presbyterium — a lelkész komoly intelme daczára — a kivetési lajstrom és a presbyteri jegyzőkönyv aláírását is, valamint az egyházmegyei és egyházkerületi bíróságok idézett ítékezésének a végrehajtását is. Csatolja a vonatkozó presbyteri gyűlésről felvett jegyzőkönyv kivonatát. E kérvényem kapcsolatosan olvastatott a Szikszai József gondnok, Soós Lajos, Soós Károly, Tözsér Dániel, Kelemen József és Lehotai János presbyterek aláírásával ellátott s közgyűlésünkhöz intézett beadvány is, melyben az előbb nevezett egyházi előljárók azt mondják, hogy alá vetik ugyan magukat a rozs járandóság megváltására kötelező felsőbb egyházhatósági ítékezésnek, de a mai viszonyok között azt több egyháztagtól talán karhatalommal is nehéz volna behajtani, — miért is a presbytérium erre nem vállalkozik, hanem a beadványt aláírók inkább viselt tisztokról lemondanak.

Közgyűlésünk megdöbbenéssel vesz tudomást a sajkókápolnai egyház presbytériumának törvénybe ütköző s az egyházi felsőbbségek törvényes határozataival szemben engedetlenséget, sőt ellenszegülést tanúsító eljárásáról. A presbytériumnak 1916. szeptember 10-iki ülésében hozott határozatát megsemmisíti és az annak meghozatalában részt vett Szikszai József gondnok, Soós

Lajos, Soós Károly, Kelemen József, Tözsér Dániel és Lehotai János presbyterek ellen a terhükre fenforogni látszó és E. T. V. t-cz. 34. §-ának A. 1. és 4. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségek miatt a fegyelmi eljárás megindítását elrendeli s annak jogerős befejezéséig a gondnoki és presbyteri tisztekről történt lemondásokat tudomásul nem veszi. Utasítja és kötelezi egyben közgyűlésünk a presbyteriumot az egyházi felsőbbségek törvényes ítélkezéseinek késedelem nélküli végrehajtására és az annak végrehajtása céljából szükségessé vált egyházi adók törvényszerű kivetésének és behajtásának eszközzésére.

39. Az egyházlátogatói járások következőleg osztattak el. Szentpéteri járásba megy: Botos József és Kun József; a Vadnai járásba: Barna Gyula és Tussay János; a bánvölgyi járásba: Elek József, Tóth József; a vámosi járásba Kazay Géza, Pataky János; az edelényi járásba: Szuhay Benedek, Varga Imre.

40. Olvastatott Almási Lajos meszesi lelkész kérvénye felgyelői lelkészilletményének Rakaczaszend és szentjakabi egyházaktól leendő behajtása tárgyában.

Miután a kérvényből nem tűnik ki, melyik egyház ellen mennyi a követelése folyamodókat a kérvény visszaadása elrendeltetett.

Utasittatik folyamodó, hogy követeléséről részletesen kimutatást terjesszen be az esperesi hivatalhoz, a ki a behajtás iránt saját hatáskörében intézkedni fog.

41. Olvastatott a Felsőborsodi ref. tanító egyll. igazg. választmányának Sajószentpéteren 1916. aug. 31-én megtartott ülésében felvett j.-kve.

A közgyűlés a felolvasott jegyzőkönyvet s határozatot tudomásul veszi.

42. Olvastatott Bálint János és társainak segélyezés iránti kérvénye.

A közgyűlés a kérvényeket a segélyező bizottságnak kiadattatni rendeli.

43. Olvastatott Bakó József nagykőrösi ref. lelkész és országgyűlési képviselő levele, melyben kiadandó „Emlékkönyvét“ pártfogásunkba ajánlja.

Közgyűlésünk a gyűjtést azonnal eszközli s az eredményről Bakó József lelkészt értesíti.

44. Olvastatott Nagy Ferencz damaki lelkésznek esperesi hivatalunkhoz intézett levele, mely levél a köteles tisztesség határait áttépve mintegy ki akarja oktatni a Ntű. esperes urat, hogy mi lenne az ő kötelessége.

Közgyűlésünk fölháborító érzéssel veszi tudomásul e levelet s mivel, ha az ilyen hang és modor idejében meg nem fékeztetik: könnyen összeomolhat egyházi és iskolai törvényeink iránti minden tisztelet. Megfelelő intézkedés végett e levél a fegyelmi bírósághoz tétetik át.

45. Közhirdetésre ajánltatnak s meszesi és rakaczaszendi egyházak.

46. Mindezen jkőnyvi pontok felolvastatván.

Meghitelesítették.

Birósági ügy.

Az időszaki tanács megalakítása.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Felvéttetett a felsőborsodi ref. egyházmegye közigazgatási bírósága részéről Sajószentpéteren 1916. szept. 14-én tartott ülésében.

Jelen voltak: Vadászy Pál és Dr. Orbán Barna egyházmegyei gondnok helyettes elnöklete alatt; Botos József, Barna Gyula, Elek József, Kazay Géza papi, Szathmáry Király Pál világi tanácsbírák, Szuhay Benedek a bíróság jegyzője.

A bíróság az időszaki tanácsot megalkotja s abba egy évi időtartamra megválasztja.

I. Elnökségen kívül tagokul: Botos József, Elek József és Zsóry György tanácsbírákat; póttagokul: Bónis Aladár, ifj. Szathmáry Király Pál és Kazay Géza tbirákat.

II. Elnökségen kívül tagokul: Dr. Orbán Barna, Dr. Görgey Sándor és Barna Gyula tbirákat, póttagokul; A megválasztandó két papi tbirót és Bónis Aladár tbirót.

Mely jegyzőkönyv felolvastatván, hitelesítettik.

Kelt mint fent.

Vadászy Pál

esperes
egyházi elnök.

Dr. Orbán Barna

gondnok helyettes
világi elnök.

Szuhay Benedek

a bíróság jegyzője.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek papi főjegyző: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 27., 28., 29., 30., 31., 39., 44., 45. pontokat és a Birósági ügyet.

Dr. Nagy Barna világi főjegyző: 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38. pontokat.

Szentmártoni Dániel papi aljegyző: 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. pontokat.

Benőcs Zsigmond világi aljegyző: 40., 41., 42., 43. pontokat.

Függelék.

Egyházmegyénk véleményes javaslata a nagygeresdi egyezés megszűnése alkalmából:

„Miután egyházmegyénk területén itt ott él szórványosan egy-egy ág. ev. család, ezek felszólítandók minden egyházban, hogy írásban nyilatkozzanak a ref. lelkeszi hivatal előtt, ha akarnak-e a ref. egyház közteher viselésében részt venni? Ha igen, ép oly teherviselésben részesüljenek, mint a ref. egyház hivei. Ha ellenben nem hajlandók a mi teherviselésünkben részt venni, akkor a következő eljárás alkalmazandó velők szemben:“

I.

Ha az ág. ev. hívőnek iskolaköteles gyermeke van, arra a szülőre kivetheti az egyház iskolafentartás czimen azon összeget, mely az iskolafentartási összegből a ref. egyház tagjait terheli.

II.

Az ág. ev. szülőnek 12 évet betöltött gyermeke a szülei írásban benyújtott kérelmére confirmálható.

III.

Az ág. ev. szülőnek gyermeke a szüle kifejezett kívánságára megkeresztelhető.

IV.

Az ág. ev. házaspárok kifejezett óhajtságukra megáldhatók s a szertartás igénybevételért a szokásos stólának kétszeresét s ha szórványban, vagy filiában laknak, még hozzá a fuvart fizetik.

V.

Az ág. ev. hívő a családnak írásban benyújtott óhajára eltemethető s stóla címen 10 koronát s ha fuvarra van szükség, a fuvarát is fizetik.

VI.

Ág. ev. családban a Cura pastoriális csak a család egyenes felhívására gyakorolható.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. Esperesi ima.
2. Gondnoki megnyitó.
3. A gyűlés tartás engedélyezése.
4. Esperesi jelentés felolvastatik.
5. Távollevők igazoltatnak,
6. Petri Elek dunamelléki ref. püspök köszönő levele.
7. László Sándor dédesi lelkész beiktatása.
8. Balogh István, Körösi József, Osváth József végzett hittanhalgatók bekebeleztetnek.
9. Révész József dédesi kántor-tanító okmányait bemutatja.
10. Simon Zoltán tanító Barczikára beerősítetik.
11. Gaál György sajtóecsegi tanító beerősítetik.
12. Bartha Mihály volt tanácsbíró lemondó levele
13. Dávid József volt tanácsbíró levele.
14. Két papi tanácsbírói állásra a szavazás elrendeltetik.
15. Mészáros Bálint sajtóecsegi nyugalomba vonult tanító bucsu levelére hozott határozat
16. Tanügyi bizottsági jkönyv felolvastatik. Tanügyi jelentésekre hozott határozatok.
17. Belmissioi adatok pontos összegyűjtésére vonatkozó munkálat 100 példányban kinyomatik.
18. A sajtóvezérségi egyház 5214 korona 57 fillér rendkívüli egyházi adónak jóváhagyása.
19. A bánhorváti egyház 2000 korona rendkívüli egyházi adó kivetése jóváhagyatik.
20. Lőrincz István bánhorváti elhunyt egyháztag emlékére tett harang alapítvány elfogadtatik,
21. A sajtókazai egyházban 13000 korona adósság törlesztésére csatolt rendkívüli egyházi adót fizetők névsora megerősítetik.
22. Szakaszbeli tanácsbírák jelentése a sajtókazinczi egyház állapotáról.
23. A nagygeresdi egyeségre vonatkozó határozat.
24. A belhivatalnokok rozs és egyéb járandóságainak kiszolgáltatása vagy természetben, vagy piaci folyó árban történhetik.
25. Borsodvármegye alispánjának átirata tudomásul vétetik.

26. Egyházkerületi képviselők kiküldetnek.
27. Missiói vallásos iratokra 25 K. megszavaztatik.
- 28 Miskolczi felsőbb leánynevelde 5 évi 300—300 korona megszavaztatik s az egyházak kötelezetnek a suplicationális váltság összegnek megfelelő tételt mindenütt beállítani költségvetésükbe.
29. A hétköznapi Isteni tisztelet tartásáról való határozat.
30. A 240 koronánál kisebb kántori javadalmak kimutatásáról való intézkedés.
31. A hegymegi egyház pótkivetése megerősítettik.
32. Hrabovszky Józsefné szül. Vitéz Anna alapítólevele fölterjesztetik.
33. A martonyi egyház erdejének kivágatása egyházi épületei renoválása kivételesen engedélyeztetik.
34. A bántapolcsányi egyháznak iskola javítási határozata megerősítettetik.
35. A sajkókazinczi belhivatalnokoknak az egyházzal kötött egyezsége 5 évig érvényben marad.
36. Az edelényi egyház rendkívüli egyházi adó kivetése megerősítettetik.
37. A kálvin szövetség elnökségének levele felolvasatik.
38. A sajkókápolnai presbyterium törvénybe ütköző határozata megsemmisítettetik, a gondnok, és 5 presbyter ellen a fegyelmi eljárás megindítottatik.
39. Az egyházlátogatói járások elosztása.
40. Almási Lajos meszesi lelkész kérvénye visszaadatik,
41. Tanító egyleti jkönyv felolvasatik.
42. Segélykérvények.
43. Bakó József nagykőrösi lelkész levele.
44. Nagy Ferencz levele felolvasatik.
45. Közhirdetésre ajánlott egyházak.
46. A jkönyv hitelesítése.

Birósági ügy.

Függelék.

